

بیمه درمانی فراگیر

امنیت اجتماعی آحاد یک ملت از مقولاتی است که هر دولتی برای ادامه حکومت، می‌بایست به نحو کامل آنرا تامین نماید. شاید گزاف نباشد اگر جمله را به این صورت اصلاح نمائیم که امنیت اجتماعی اولین و ضروری‌ترین اقدامی است که توسط هر دولتی باید انجام پذیرد، زیرا در صورت فقدان آن، جامعه دچار بهم‌ریختگی و اغتشاش روانی شده و جایی برای حکومت باقی نمی‌ماند. اگر مردم در داخل خانه‌هایشان احساس آرامش نکنند و در کوچه و بازار امنیت عبور و مرور نداشته باشند و نوامیس آنها مورد هتک حرمت واقع شوند، قطعاً دولت را مورد مواخذه قرار خواهند داد و خواستار تشکیل دولتی با قدرت ایجاد امنیت کامل خواهند شد. اهمیت امنیت وقتی بیشتر مشخص می‌شود که به جمله معروف «نعمتان مجهولتان الصحة و الامان» توجه بیشتری نمائیم. در این کلام با ارزش، دو نعمت بزرگ و اساسی که از طرف خداوند متعال به بندگان اهدا شده، مورد توجه قرار گرفته است. این دو نعمت امنیت و سلامتی (سلامت جامعه و سلامت فرد) هستند. ارزش این دو نعمت الهی وقتی مشخص می‌شود که عدم امنیت و بیماری حادث گردد. یعنی ارزش صلح در زمان جنگ، و ارزش خواب راحت شبانه در زمان عدم امنیت انتظامی دانسته می‌شود.

یکی از جنبه‌های مهم امنیت اجتماعی، امنیت درمان است. واقعیت اینست که هر فرد عاقلی باید نگران زمان بیماری و ناتوانی خود باشد و در حد توان برای مقابله با مشکلات آن روز برنامه‌ای تنظیم کند. بطور کلی دغدغه زمان بیماری یکی از مقولاتی است که دائماً ذهن هر فردی را به خود مشغول می‌دارد و نگرانی او را حتی در دوران سلامت افزایش می‌دهد. یک کارگر، یک کشاورز، یک کاسب جزء، یک کارمند و .... همیشه با خود این جمله را

تکرار می‌کند: اگر روزی خود یا خانواده‌ام نیاز به بیمارستان، عمل جراحی، آزمایشگاه و ... داشته باشیم، چگونه از عهده هزینه آن برآیم؟ وی با بررسی حقوق و یا درآمد اندکش به این نتیجه می‌رسد که اگر روزی نیاز به یکی از مراکز پزشکی فوق داشته باشد، قطعاً توان پرداخت هزینه‌ها را ندارد.

این فکر و تکرار آن دائماً او را زجر می‌دهد و نگران آینده‌اش می‌سازد. نکته مهم اینست که حتی اگر هیچ زمانی چنان نیازی برای او بوجود نیاید، صرف تفکر در مورد آن، شدیداً او را رنج خواهد داد و نوعی نگرانی ماندگار ایجاد خواهد نمود. این دلواپسیها قطعاً از بازده شغلی فرد خواهد کاست و در مجموع خسرانی عظیم و گسترده را بر کشور تحمیل خواهد نمود. مجموعه این نگرانیها باعث احساس عدم امنیت اجتماعی شده و در نهایت برای دولت مسئله‌ساز خواهد گردید.

همانطور که در قسمت قبل اشاره شد، امنیت و سلامت دو نعمت بزرگ الهی هستند که در این بحث کاملاً در هم تنیده شده و فقدان یکی باعث بروز اختلال در دیگری می‌شود. یعنی فقدان سلامت فردی (جسمی و روانی) می‌تواند باعث ایجاد اختلال در سلامت اجتماعی شود که این امر عدم امنیت اجتماعی را بدنبال دارد. به همین دلیل است که دولت به عنوان مسئول اداره امور جامعه باید به هر طریق ممکن سلامت افراد و جامعه را تامین کند تا علاوه بر حل مشکل درمان، یک معضل اجتماعی مترتب بر آن را نیز حل نماید.

طبیعی است که بهترین و نیز کم‌هزینه‌ترین برنامه برای دسترسی به هدف فوق، بالا بردن هر چه بیشتر سطح بهداشت جامعه است. با انجام این کار از میزان ابتلا به بیماریها کاسته شده و تشکیلات عریض و طویل و پرهزینه درمان محدود می‌شود. در واقع سرمایه‌گذاری در بخش بهداشت، شبیه سرمایه‌گذاری در بخش آموزش است که خود باعث توسعه بیشتر جامعه شده و در هزینه‌های بعدی صرفه‌جویی می‌نماید. نکته مهم در اینجا اینست که علیرغم اهمیت مسئله بهداشت، دولت نمی‌تواند از امر دارو و درمان غافل بماند، زیرا سالهاست متمادی زمان می‌خواهد تا جامعه به سطح مطلوبی از بهداشت رسیده و هزینه‌های دارو-درمانی به حداقل لازم تقلیل پیدا کند. بنابراین دارو و درمان از امور اساسی بوده، تامین آن از وظایف مهم دولت به شمار می‌آید.

اهمیت قضیه در این نکته نهفته است که تامین هزینه‌های دارو و درمان برای اقشار مرفه و متوسط بالایی جامعه مشکل چندانی ایجاد نمی‌کند، زیرا این اقشار به راحتی و بدون نیاز به کمک دولت توان مالی لازم را دارند و هر زمان که نیاز به دارو، بیمارستان، آزمایشگاه، عمل جراحی و ... داشته باشند به راحتی از عهده پرداخت هزینه‌های آن برمی‌آیند. اما بحث اصلی در مورد گروههایی است که از چنین امتیازی برخوردار نیستند، یعنی در موقع بیماری مخصوصاً بیماریهای سخت، توان پرداخت هزینه‌های درمانی را ندارند. اهمیت این قضیه وقتی بیشتر می‌شود که بدانیم اکثریت جامعه توسط افراد این طبقه تشکیل می‌شود که البته میزان درآمد تمامی آنان یکسان نبوده، می‌توان آنها را به دو گروه خاص تقسیم نمود. گروه اول گروهی هستند که توان تامین بخشی از هزینه‌های درمان خود را دارند. گروه دوم کسانی می‌شود که توان تامین بخشی از هزینه‌های درمان خود را ندارند. طبیعی است که تعیین درصد این دو گروه کار دقیقی است که باید از جانب مراجع ذیصلاح انجام پذیرد تا برنامه‌ریزی به بهترین وجه به عمل آید. برنامه‌ریزی برای گروه اول به این طریق خواهد بود که تمامی آنها می‌بایست زیر پوشش بیمه همگانی قرار گیرند و درصدی از هزینه‌های درمان را پرداخت نمایند (شبیه کاری که در شرایط فعلی انجام می‌شود). البته تعیین میزان درصدی که دولت به بیمه شده می‌پردازد کار مهمی است که باید در صورت پیاده شدن طرح بیمه همگانی،

دقیق‌تر انجام شود. در واقع درصد پرداختی باید نسبت معکوس با درآمدهای بیمه شده داشته باشد. برنامه‌ریزی مطلوب برای گروه دوم به این صورت خواهد بود که کلیه هزینه‌های درمان توسط دولت پرداخت شود و تا زمانی که افراد این گروه توان پرداخت بخشی از هزینه‌ها را ندارند، کمک دولت ادامه یابد.

جهت توفیق همه جانبه در پیاده شدن طرح بیمه همگانی لازم است اقداماتی اساسی صورت پذیرد. در گام اول باید قانونی به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد که بر مبنای آن کلیه کادر خدمات درمانی کشور اعم از پزشکان، متخصصین، داروسازان، دندانپزشکان، بیمارستانها، آزمایشگاهها و ... موظف به همکاری کامل با بیمه شدگان گردند و این نکته نیز مورد تاکید قرار گیرد که بدون همکاری با بیمه هیچ فردی اجازه اشتغال در کادر درمانی کشور را نخواهد داشت. البته بدیهی است که قبل از الزامی ساختن این همکاری، باید قوانین، شرایط و تعرفه‌های بیمه درمانی به گونه‌ای تغییر یابد که تمامی کادرهای درمانی کشور شایق و مایل به همکاری با بیمه بوده با روی باز پذیرای افراد بیمه شده شوند. گام دوم، بالا بردن سطح خدمات ارائه شده از جانب کادر درمانی به بیمه شدگان است. این هدف در صورت پرداخت به موقع هزینه‌ها از طرف سازمانهای بیمه‌کننده قابل حصول است، زیرا این اقدام باعث می‌شود برای داروخانه، پزشک، بیمارستان و آزمایشگاه و ... تفاوتی میان بیمار تحت پوشش بیمه و فاقد آن وجود نداشته، خدمات ارائه شده برای هر دو یکسان باشد.

در چنین شرایطی است که شاید بتوان معضل درمان کشور را متفی یا قابل تحمل ارزیابی نمود و مطمئن شد که تمام احاد ملت با خیال آسوده و بدون نگرانی از بیماری و تبعات ناگوار آن، به کار و فعالیت می‌پردازند و بالطبع از این ناحیه هیچگونه مشکل اجتماعی، کشور و دولت را تهدید نخواهد کرد.

بیمه درمانی همگانی طرحی است که اجرای آن در شرایط فعلی (تعدیل اقتصادی) می‌تواند بسیاری از عوارض اقتصادی ناشی از تورم را جبران نماید و فشار کمرشکن حاصل از افزایش سرسام‌آور هزینه‌ها را بر طبقات مستضعف کاهش دهد.

امید است وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که متولی اصلی قضیه می‌باشد، در این جهت گام بردارد و با اقدامات همه جانبه، مردم خوب کشورمان را زیر پوشش بیمه درمانی فراگیر قرار دهد.

دکتر سید محمد صدر

